

Klauzurní práce č. 4 (100) konaná dne 9. září 2011

Dobrá rada nad zlato

František byl považován za muže s velkými kriminálními zkušenostmi. Jeho pověst vedla k tomu, že ho navštívili postupně a nezávisle na sobě Pankrác a Servác, aby se s ním poradili, jak se bezpracně dostat k penězům.

František poradil Pankráci, aby v pátek v noci vypáčením zadního vchodu vnikl do provozovny benzínové čerpací stanice v Praze 10, neboť pokladna bude jistě plná peněz za pohonné hmoty, které natankují do nádrží svých aut Pražané odjíždějící na víkend mimo Prahu.

Když za Františkem přišel Servác, poradil mu František, aby to samé a stejným způsobem učinil v neděli v noci, neboť v pokladně bude tržba za pohonné hmoty od Pražanů vracějících se z víkendu. V každém z případů předpokládal, že bude v pokladně nejméně 250.000,- Kč.

Otázky

1. Předpokládejme, že se celá věc udála přesně, jak to František vymyslel. Kvalifikujte jednání Františka. Odůvodněte.
2. Ještě před jednáním Pankráce požádal Františka o radu, jak snadno přijít k penězům, i Bonifác, nejmladší ze všech tří výtečníků (17 let). Tomu František, znaje jeho věk a dosavadní bezúhonnost, poradil, aby si v pátek v noci rozlamovačem zámků otevřel byt Pankráce a počkal na něj, až se bude vracet s lupem domů, pak jej snadno nečekaně přepadne. Aby jednání Bonifáce mělo úspěch, zapůjčil mu František také svou střelnou zbraň značky Glock, ráže 9 mm, k jejíž držení měl povolení, a rozlamovač zámků vlastní výroby, který si vytvořil pro svoji potřebu ještě v době, kdy se učil strojním zámečnickem v bývalém podniku Pražská stavební obnova. Bonifácovi se podařilo peněz zmocnit, aniž k tomu potřeboval vytáhnout zbraň z kapsy, stačilo několikrát udeřit překvapeného poškozeného Pankráce pěstí do obličeje. Jak právně posoudíme jednání Františka? Odůvodněte.
3. Po dvou měsících od jednání popsaných výše se k Františkovi dostavil Karel, který zoufale potřeboval peníze. Františkovi bylo Karla líto, a proto mu poradil, aby na cizí občanský průkaz zašel ve stejný den do tří různých bank a vždy požádal o úvěr ve výši 18.000,- Kč, vydávaje se za osobu dle cizího občanského průkazu, a aby tyto peníze si ponechal, aniž by úvěry splácel. Pro účely žádosti o úvěr mu také vystavil i fiktivní potvrzení o příjmu. Karel byl na třetí pobočce zadržen dříve, než mu bylo posledních 18.000,- Kč vyplaceno. Než se však v trestním řízení zjistilo, že Karel byl i u jiných bank, byla po osobě, jejíž občanský průkaz byl zneužit, vymáhána částka 36.000,- Kč a bylo na ni podáno ze strany banky trestní oznámení. Jak právně posoudíme jednání Františka? Odůvodněte.
4. František byl po roce od spáchání trestně stíhán a odsouzen za čin popsaný v zadání. Po právní moci rozsudku byla podána obžaloba i pro skutek, popsaný v otázce č. 2. V případě, že bude Františkovi prokázána vina, jak bude soud postupovat při stanovení druhu a výměry trestu? Odůvodněte.
5. Nakonec soud v hlavním líčení podle předchozí otázky uložil Františkovi trest na samé horní hranici trestní sazby. Po právní moci rozsudku vyšlo najevo i jednání popsané v ot. č. 3. Musí státní zástupce podat i pro toto jednání obžalobu? Odůvodněte.
6. Františkovi byl doručen rozsudek ve středu, jeho obhájci v pátek. Když se manželka Františka dozvěděla o výši uloženého trestu, zděsila se a následující týden v pátek

podala odvolání proti výroku o trestu. Může soud na základě tohoto odvolání, bude-li pro to důvod, zmírnit uložený trest? Odůvodněte.

7. Při vyšetřování pro jednání popsané v zadání v přípravném řízení policejní orgán požádal státního zástupce o souhlas s uložením omezení spočívající v zákazu vycestování Františka do zahraničí, a když státní zástupce souhlasil, policejní orgán usnesením Františkovi takové omezení uložil. Postupoval v souladu s trestním řádem? Odůvodněte.

Poznámky:

1. *U všech závěrů obsažených v odpovědích týkajících se subsumpcí případu pod zákonné ustanovení musí být ustanovení přesně citováno. (Nejen jeho zákonný název, ale i číslo paragrafu, odstavec, písmeno, alinea).*
2. *Při subsumpci musí být provedena konfrontace požadavků obsažených v zákonném ustanovení se skutkovým zjištěním (podobně jako to činí soud ve výroku rozsudku).*
3. *Závěry obsažené v odpovědích musí být náležitě odůvodněny (např. třeba uvést, proč třeba určité jednání posuzovat jako účastenství ve formě návodu a nikoliv jako spolupachatelství).*

ŘEŠENÍ:

Ad 1)

František se dopustil ve vícečinném souběhu návodu k přečinům krádeže podle § 24 odst. 1 písm. b), § 205 odst. 1 písm. b), odst. 3 TZ.

Krádeže se podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 3 TZ dopustí, kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, čin spáchá vloupáním, a činem způsobí větší škodu.

Vloupáním se podle § 121 TZ rozumí vniknutí do uzavřeného prostoru listí, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonáním jiné jistící překážky s použitím síly. Vniknutí do uzamčené provozovny (tedy do uzavřeného prostoru) vypáčením zadního vchodu je vniknutím do uzavřeného prostoru nedovoleným překonáním uzamčení.

Větší škodou je podle § 138 odst. 1 TZ škoda dosahující částky nejméně 50.000,- Kč. Pankrác (i později i Servác) odcizil částku 250.000,- Kč.

Návodcem na dokonání trestného činu nebo jeho pokusu je, kdo úmyslně vzbudil v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin [§ 24 odst. 1 písm. b) TZ]. Pankrác přišel za Františkem, aby se s ním poradil, jak se bezpravně dostat k penězům. Neměl tedy ve chvíli, kdy ho navštívil, jasnou představu, zdali a jaký konkrétní trestný čin chce spáchat. Až teprve František v něm vzbudil rozhodnutí spáchat konkrétně určený trestný čin. Proto se jedná o účastenství ve formě návodu a nikoliv ve formě pomoci. Jelikož Pankrác trestný čin dokonil, je splněna i podmínka akcesority účastenství.

Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let (§ 14 odst. 2 TZ). S ohledem na horní hranici trestní sazby v § 205 odst. 3 (5 let) se jedná o přečin.

Výše uvedené platí stejně i v případě jednání Františka ve vztahu k Servácovi.

Ačkoliv by se mohlo zdát, že jednání Františka vykazuje znaky pokračování v trestném činu (§ 116 TZ), není tomu tak. Účastenství podle § 24 odst. 1 TZ na trestných činech různých pachatelů nelze posoudit jako jeden pokračující trestný čin (srov. též č. 61/1994 Sb. rozh. tr.).

Jelikož se nemůže jednat o pokračování v trestném činu, nejde tedy o jeden skutek, a nelze sčítat ani škody způsobené samostatnými skutky.

Souběhem nazýváme situaci, kdy pachatel spáchal dva nebo více trestných činů dříve, než byl pro některý z nich odsouzen, tj. než byl za takový trestný čin vyhlášen soudem I. stupně odsuzující rozsudek, který nabyl právní moci a neplatí o něm fikce neodsouzení. Jelikož se František obou skutků dopustil před tím, než byl pro některý z nich vyhlášen odsuzující rozsudek, jedná se o zmiňovaný souběh, a to souběh vícečinný (jde o 2 skutky).

František tím, že

I. Pankráci poradil, že bezpracně se dostane k penězům tak, že v pátek v noci vnikne po vypáčení zadního vchodu do provozovny benzínové čerpací stanice, kde si vezme tržbu z pokladny, ve které předpokládal, že se bude nacházet částka minimálně 250.000,-Kč, přičemž Pankrác podle rad Františka toto provedl,

tedy: úmyslně vzbudil v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin spočívající v tom, že si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, čin spáchá vloupáním a způsobí činem větší škodu,

II. Serváci poradil, že bezpracně se dostane k penězům tak, že v neděli v noci vnikne po vypáčení zadního vchodu do provozovny benzínové čerpací stanice, kde si vezme tržbu z pokladny, ve které předpokládal, že se bude nacházet částka minimálně 250.000,-Kč, přičemž Servác podle rad Františka toto provedl,

tedy: úmyslně vzbudil v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin spočívající v tom, že si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, čin spáchá vloupáním a způsobí činem větší škodu,

spáchal,

pod bodem I. návod k přečinu krádeže podle § 24 odst. 1 písm. b), § 205 odst. 1 písm. b), odst. 3 TZ,

pod bodem II. návod k přečinu krádeže podle § 24 odst. 1 písm. b), § 205 odst. 1 písm. b), odst. 3 TZ.

Ad 2)

František se dopustil návodu podle § 24 odst. 1 písm. b) TZ k proviněním loupeže podle § 173 odst. 1 TZ a porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, odst. 2, odst. 3 TZ v jednočinném souběhu s přečinem nedovoleného ozbrojování podle § 279 odst. 1 TZ a přečinem ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 písm. a), c) TZ.

František vzbudil v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin, proto jeho jednání posoudíme jako návod k trestnému činu podle § 24 odst. 1 písm. b) TZ. Podmínka akcesority účastenství zde byla splněna, neboť Bonifác trestný čin dokončil.

Vzhledem k tomu, že Bonifácovi je v době činu 17 let, považujeme ho v souladu s § 2 písm. c) ZSVM za mladistvého, neboť v době spáchání provinění dovršil patnáctý rok a nepřekročil

osmnáctý rok svého věku. Podle § 6 odst. 1 ZSVM nazýváme trestný čin, kterého se dopustí mladistvý proviněním a nepoužíváme zde označení zločin nebo přečin.

Provinění loupeže podle § 173 odst. 1 TZ se dopustí ten, kdo proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci. Bonifác čekal na Pankráce u něj doma a udeřil ho několikrát pěstí do obličeje v úmyslu zmocnit se peněz, které měl Pankrác u sebe. Dopustil se tedy násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci.

Provinění porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, odst. 2, odst. 3 TZ se dopustí ten, kdo neoprávněně vnikne do obydlí jiného nebo tam neoprávněně setrvá a užije-li při tomto činu násilí a překoná-li při tomto činu překážku a takový čin spáchá se zbraní. Bonifác neoprávněně vnikl do bytu Pankráce, neboť ke vstupu do bytu neměl souhlas majitele bytu a učinil tak za pomoci šperháku a přitom měl u sebe střelnou zbraň značky Glock, ráže 9mm.

Trestný čin je spáchán se zbraní, jestliže pachatel nebo s jeho vědomím některý ze spolupachatelů užije zbraně k útoku, k překonání nebo zamezení odporu anebo jestliže ji má k tomu účelu u sebe; zbraní se rozumí, pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, cokoliv, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším (§ 118 TZ). Bonifác měl u sebe pistoli pro případ, že by musel překonávat odpor Pankráce. Tedy, v době, kdy neoprávněně setrval v bytě Pankráce, se dopustil násilí se zbraní.

Přečinu nedovoleného ozbrojování podle § 279 odst. 1 TZ se dopustí ten, kdo bez povolení vyrobí, sobě nebo jinému opatří nebo přechovává střelnou zbraň nebo její hlavní části nebo díly nebo ve větším množství střelivo nebo zakázaný doplněk zbraně. František v tomto případě opatřil Bonifácovi střelnou zbraň.

Přečinu ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 písm. a), c) TZ se dopustí ten, kdo, byť i z nedbalosti, ohrozí rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte tím, že ho svádí k zahálčivému nebo nemravnému životu a umožní mu opatřovat pro sebe nebo pro jiného prostředky trestnou činností nebo jiným zavrženíhodným způsobem. František ohrozil mravní vývoj dítěte tím, že na dotaz Bonifáce, jak snadno přijít k penězům, ho navedl ke spáchání zvláště závažného zločinu násilného charakteru a přímo mu vytvořil podmínky pro jeho spáchání (zapůjčil mu zbraň). Jelikož z jednání Františka je zjevné, že nepočítal s žádnou konkrétní okolností, která by byla s to zabránit ohrožovacímu následku (ohrožení mravního vývoje dítěte), nemůže se jednat o nedbalost (§ 16 TZ). František jednal v úmyslu eventuálním (§ 15 odst. 1 písm. b) TZ).

Dítětem je podle § 126 TZ osoba mladší osmnácti let, pokud trestní zákon nestanoví jinak.

Přečin viz odpověď na otázku č. 1.

František tím, že

Bonifácovi, o kterém věděl, že je mu 17 let a nemá žádné zkušenosti s pácháním trestné činnosti, poradil, aby si opatřil peníze tak, že si v pátek v noci otevře šperhákem byt Pankráce a až se Pankrác s lupem vrátí domů, nečekaně ho v bytě přepadne, kdy za účelem zdárné realizace činu mu též zapůjčil střelnou zbraň značky Glock, ráže 9 mm, přičemž Bonifác si v pátek v noci šperhákem otevřel dveře do Pankrácova bytu, kde vyčkal příchodu Pankráce, udeřil ho několikrát pěstí do obličeje a zmocnil peněz, aniž zbraň z kapsy vytáhl,

tedy

- jednak úmyslně vzbudil v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin spočívající v tom, že neoprávněně vnikne do obydlí jiného a překoná překážku, jejímž účelem je zabránit vniknutí a takový čin spáchá se zbraní
- jednak úmyslně vzbudil v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin spočívající v tom, že užije proti jinému násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci,
- jednak bez povolení jinému opatřil střelnou zbraň,
- jednak úmyslně ohrozil mravní vývoj dítěte tím, že ho svedl k nemravnému životu a umožnil mu opatrovat pro sebe prostředky trestnou činností,

čímž spáchal

návod k provinění porušování domovní svobody podle § 24 odst. 1 písm. b), § 178 odst. 1, odst. 2, odst. 3 TZ v jednočinném souběhu s návodem k provinění loupeže podle § 24 odst. 1 písm. b), § 173 odst. 1 TZ a přečinem nedovoleného ozbrojování podle § 279 odst. 1 TZ a přečinem ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 TZ.

Ad 3)

František se dopustil návodu podle § 24 odst. 1 písm. b) TZ k pokusu přečinu úvěrového podvodu podle § 21 odst. 1, § 211 odst. 1, odst. 4 TZ v jednočinném souběhu s přečinem poškození cizích práv podle § 181 odst. 1 písm. a) TZ spáchanými formou pokračování podle § 116 TZ.

Úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, odst. 4 TZ se dopustí ten, kdo při sjednávání úvěrové smlouvy nebo při čerpání úvěru uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí a způsobí-li takovým činem větší škodu. Karel se při sjednávání úvěrových smluv v bankách vydával za někoho jiného, prokazoval se cizím občanským průkazem, navíc předkládal falešná potvrzení o výši svého příjmu.

Větší škodou se podle § 138 TZ rozumí škoda nejméně 50.000,- Kč. Karel chtěl ve třech bankách vybrat třikrát 18.000,- Kč, celkem tedy 54.000,- Kč.

Pokusem podle § 21 odst. 1 je jednání, které bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu, jehož se pachatel dopustil v úmyslu trestný čin spáchat, jestliže k dokonání trestného činu nedošlo. Karel chtěl postupně ve třech bankách na cizí občanský průkaz získat 54.000,- Kč, ale k dokonání trestného činu nedošlo, neboť byl Karel zadržen dříve, než vybral posledních 18.000,- Kč. Jde o tzv. pokus kvalifikovaného trestného činu.

Přečinu poškození cizích práv se dopustí ten, kdo jinému způsobí vážnou újmu na právech tím, že uvede někoho v omyl. Karel jinému způsobil vážnou újmu na právech tím, že uvedl banku v omyl ohledně své totožnosti, v důsledku čehož byla třetí osoba považována za dlužníka a dokonce za podezřelého z trestného činu, čímž bylo významně zasaženo do jejich osobnostních práv zejména do práva na ochranu cti a jména.

Pokračováním v trestném činu se rozumí podle § 116 TZ takové jednání, jehož jednotlivé dílčí útoky vedené jednotným záměrem naplňují, byť i v souhrnu, skutkovou podstatu stejného trestného činu, jsou spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení a blízkou souvislostí časovou a souvislostí v předmětu útoku. V popsáném případě byly jednotlivé útoky naplněním trestného činu úvěrového podvodu (skutková podstata stejného trestného činu), kterým chtěl Karel od počátku získat 54.000,- Kč (jednotný záměr), přičemž jednotlivé útoky byly vždy provedeny stejným způsobem (předložení falešného potvrzení a cizího

občanského průkazu spolu s žádostí o úvěr za účelem vylákání peněz) a byly provedeny stejný den (blízká souvislost časová).

K návodu a přečinu viz ot. č. 1.

František tím, že

Karlovi poradil, aby si opatřil peníze tak, že půjde ve stejný den do třech různých bank, kde svoji totožnost prokáže cizím občanským průkazem a požádá v každé z nich o poskytnutí úvěru ve výši 18.000,-Kč a svůj příjem doloží fiktivním potvrzením o příjmu, který za tímto účelem Karlovi sám vystavil, přičemž Karel podle rad Františka získal na cizí občanský průkaz ve dvou bankách úvěr ve výši 18.000,-Kč a stejně postupoval i ve třetí bance, kde však byl zadržen dříve, než mu byla částka 18.000,-Kč vyplacena, přičemž po osobě, na jejíž občanský průkaz Karel sjednal ve dvou případech úvěr ve výši 18.000,-Kč, byla vymáhána částka 36.000,- Kč a bylo na ní podáno ze strany banky trestní oznámení,

tedy

jednak úmyslně v jiném vzbudil rozhodnutí spáchat jednání, které bezprostředně směřovalo k dokonání trestného činu v úmyslu způsobit větší škodu tím, že při sjednávání úvěrové smlouvy uvedl nepravdivé údaje, přičemž k dokonání trestného činu nedošlo,

jednak úmyslně v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin spočívající v tom, že způsobí vážnou újmu na právech tím, že někoho uvede v omyl.

spáchal

návod k pokusu přečinu úvěrového podvodu podle § 24 odst. 1 písm. b), § 21 odst. 1, § 211 odst. 1, odst. 4 TZ v jednočinném souběhu s návodem k přečinu poškození cizích práv podle § 181 odst. 1 písm. a) TZ,

Ad 4) Soud bude podle § 43 odst. 2 TZ ukládat souhrnný trest v rámci trestní sazby stanovené na trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ, přičemž zároveň zruší výrok o trestu uloženém pachateli rozsudkem dřívějším, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo tímto zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 43 odst. 2 TZ bude soud ukládat souhrnný trest podle zásad uvedených v odst. 1, tj. v rámci trestní sazby stanovené na trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ (nejpřísněji trestný čin), přičemž zároveň zruší výrok o trestu uloženém pachateli rozsudkem dřívějším, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo tímto zrušením, pozbyla podkladu.

Souhrnný trest však nesmí být mírnější než trest uložený rozsudkem dřívějším.

Ad 5)

Ne, nemusí. Státní zástupce může zastavit trestní stíhání podle § 172 odst. 2 písm. a) TŘ.

Pro státního zástupce sice platí zásada legality (§ 2 odst. 3 TŘ). Z této zásady však platí výjimky. Státní zástupce může zastavit trestní stíhání, je-li trest, k němuž může trestní stíhání vést, zcela bez významu vedle trestu, který pro jiný čin byl obviněnému již uložen nebo který ho podle očekávání postihne.

Podle zadání byl uložen Františkovi trest na samé horní hranici trestní sazby. Čin podle otázky č. 3 je mírněji trestný. S ohledem na časovou posloupnost spáchání jednotlivých činů by byl ukládán souhrnný trest, který nesmí být mírnější než trest uložený rozsudkem dřívějším. Jakékoliv další odsouzení za mírněji trestný čin, by tedy bylo bez významu vedle trestu, který již byl Františkovi uložen.

Ad 6)

Ano, soud může podle § 259 odst. 3 TŘ zmírnit trest, budou-li pro to důvody.

Manželka je oprávněná podat odvolání ve prospěch obžalovaného podle § 247 odst. 2 TŘ, protože je jednou z osob se samostatnými obhajovacími právy.

Manželka podala odvolání včas, neboť podle § 248 odst. 3 TŘ jí končí lhůta tímž dnem jako obžalovanému. Obžalovanému končí lhůta pro podání odvolání od doručení rozsudku jeho obhájci, neboť obhájci bylo doručeno později (§ 248 odst. 2 TŘ).

Podle § 249 odst. 1 TŘ musí být odvolání odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo.

Odvolací soud může podle § 259 odst. 3 TŘ sám ve věci rozhodnout rozsudkem.

Ad 7)

Ne, protože o zákazu vycestování do zahraničí rozhoduje v přípravném řízení soudce na návrh státního zástupce (§ 77a odst. 1 TŘ).

O zákazu vycestování do zahraničí rozhoduje za splnění dalších podmínek soud a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce (§ 77a odst. 1 TŘ). Policejní orgán mohl tedy dát státnímu zástupci pouze podnět k podání návrhu.